

KAPITTEL III

RITUAL FOR DÅP AV ETT BARN INNENFOR MESSEN

MOTTAGELSESRITUS

106.1 Når det lar seg gjøre, feires dåpen på en søndag, den dag da Kirken feirer påskemysteriet. Dåpen bør holdes som en felles feiring for alle nyfødte, og med bred og aktiv deltagelse av de troende, i det minste av barnas nærmeste, venner og naboer.

Dåpen kan finne sted innenfor messen, spesielt på en søndag, jf. nr. 9.

I den utstrekning dåpen meddeles under søndagsmessen, brukes dagens messe eller – men bare på søndager i juletiden og i det alminnelige kirkeår – dåpsmessen.

Dersom dåpen feires innenfor messen på dagene i løpet av uken, er ordningen generelt den samme som på søndag.

Ritualet nedenfor er beregnet på dåp av ett barn innenfor messen. Døpes flere barn innenfor samme messe, gjøres tilsvarende endringer som i kapittel I (nr. 32–71).

106.2 Det er fars og mors oppgave, ledsaget av fadderne, å presentere barnet for Kirken til dåpen.

106.3 Mens de troende synger inngangsverset, eller, om ønskelig, en salme eller hymne som passer til den hellige handling, går presten, iført alba, stola og messehagel i messens farge, sammen med medhjelperne til kirkedøren eller til den del av kirken hvor foreldrene og fadderene (fadderne) er forsamlet med dåpsbarnet (*uten* dåpsdrakt, jf. nr. 106.27).

106.4 Når inngangsverset er ferdigsunget, blir presten og de troende stående. De gjør korsets tegn idet presten, vendt mot folket, sier:

I Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn.

Folket svarer:

Amen.

Deretter strekker presten hendene ut og hilser folket ved å si:

**Vår Herres Jesu Kristi nåde, Guds kjærlighet
og Den Hellige Ånds samfunn være med dere alle.**

Folket svarer:

Og med din ånd.

Eller:

✓. Herren være med dere.

✓. Og med din ånd.

Celebranten hilser så på vanlig måte dem som er tilstede, særlig foreldrene og fadderen (fadderne). Han minner dem med noen få ord om den glede foreldrene har mottatt barnet med. Det er en gave fra Gud, kilden til alt liv. Han vil nå skjenke barnet sitt liv.

106.5 Celebranten spør først foreldrene om barnets navn.

Celebranten: Hvilket navn vil dere gi deres barn?
(eller: Hvilket navn har dere gitt deres barn?)

Foreldrene: N.

Celebranten: Hva ber dere Guds Kirke om for N.?

Foreldrene: Dåpen.

Celebranten kan bruke andre ord i dialogen.

Det første svar kan gis av en annen person dersom denne har rett til å gi navn i henhold til lokal sedvane.

I det andre svaret kan foreldrene også bruke andre ord, f.eks.: Troen eller Kristi nåde eller Opptagelse i Kirken eller Det evige liv.

106.6 Så taler celebranten til foreldrene med disse eller lignende ord:

Når dere ber om dåpen for deres barn, er dere da klar over hvilke plikter dette innebærer: at dere oppdrar det i troen så det lærer å holde Guds bud og elske ham og sin neste slik Kristus har lært oss?

Foreldrene: Ja, det er vi.

106.7 Deretter henvender celebranten seg til fadderen (fadderne) med disse eller lignende ord:

Er du (dere) rede til å hjelpe barnets foreldre i deres oppdrag?

Fadderen (fadderne): Ja, det er jeg (vi).

106.8 Deretter fortsetter celebranten, idet han sier:

N., stor er gleden i Guds Kirke over å ta imot deg. I Kirkens navn tegner jeg deg med korsets tegn; og etter meg vil også dine foreldre (og fadder **eller** og faddere) tegne deg med det samme Kristi, Frelserens tegn.

Og han tegner barnet med korsets tegn på pannen uten å si noe. Så oppfordrer han foreldrene – og dersom det synes hensiktsmessig, også fadderen (fadderne) – til å gjøre det samme.

106.9 Celebranten oppfordrer foreldrene, fadderen (fadderne) og de øvrige tilstedeværende til å delta i feiringen av ordets liturgi. Dersom omstendighetene tillater det, går man i prosesjon med sang, f.eks. Sal 85,7.8.9ab, til stedet for ordets liturgi.

106.10 Celebranten går til alteret, hilser det på vanlig vis og kysser det. Han incenserer det om så ønskes. Deretter tar han plass ved sin stol.

Hilsenen og syndsbekjennelsen utelates. Kyrie, eleison kan utelates. Gloria in excelsis brukes når det er foreskrevet.

Derpå ber celebranten kollektpønnen.

ORDETS LITURGI

106.11 Lesningene hentes fra søndagsmessen. I juletiden og i det alminnelige kirkeår kan de også hentes fra dem som foreslås i messeleksikonet (i det latinske lektionarium: bind III, s. 474–489) eller i dette ritual (nr. 81, 186–215).

Når ritualmesser er forbudt, kan én av lesningene hentes fra tekstene forutsatt brukt ved feiring av dåp av barn. Det tas hensyn til det pastoralt beste for de troende foruten til den liturgiske dags karakter.

Dersom dåpen feires innenfor messen på dagene i løpet av uken, kan likevel lesningene tas fra dem som foreslås for dåpsritusen (nr. 81, 186–215).

106.12 Homilien som holdes, kan være en utlegning av et aspekt ved skriftlesningene eller av en annen tekst fra de faste eller skiftende deler i dagens messe. Det må tas hensyn til dåpen som skal feires.

106.13 Credo brukes ikke. I stedet bekjenner hele menigheten troen før dåpen.

106.14 Den universelle forbønn hentes fra de forbønner som finnes i ritualet for dåp av barn (nr. 84–85, 217–220). Til slutt – før de hellige påkalles – tilføyes en bønn for den universelle Kirke og verdens behov.

Eksorsismebønn og salving før dåpen

106.15 Når påkallelsene er fullført, sier celebranten:

Allmektige evige Gud,
du som sendte din Sønn til verden
for å fordrive Satans, den onde ånds makt fra oss,
rive mennesket ut av mørket
og føre det inn i lyset, i ditt underfulle rike:
Ydmykt ber vi deg,
løs dette barn fra arvesyndens plett,
gjør det til et tempel for din majestet,
og la i din godhet Den Hellige Ånd bo i det.
Ved Kristus, vår Herre.

Alle: Amen.

Annet formular for eksorsismebønnen etter fritt valg, nr. 221.

106.16 Celebranten fortsetter:

Kristi, Frelserens kraft styrke deg.
Til tegn på dét salver vi deg med frelsens olje,
ved ham Kristus, vår Herre,
han som lever og råder fra evighet til evighet.

Alle: Amen.

Celebranten salver barnet på brystet med katekumenolje.

106.17 Deretter går celebranten og dåpsfølget til baptisteriet eller – om det er hensiktsmessig – til koret dersom dåpen feires der.

FEIRING AV DÅPEN

106.18 Når de har kommet frem til døpefonten, minner celebranten kort de tilstedeværende om Guds underfulle frelsesplan, han som ved vann ville helliggjøre menneskets sjel og legeme.

Dette kan celebranten gjøre med disse eller lignende ord:

Høyt elskede brødre og søstre! La oss be om at Herren, den allmektige Gud, vil skjenke dette barn det nye liv ved vann og Den Hellige Ånd.

Eller:

Høyt elskede brødre og søstre! Dere vet hvordan Gud i sin nåde skjenker de troende sitt liv i overflod ved vannets sakrament. La oss derfor rette vårt sinn mot ham og med ett hjerte be om at han fra denne kilde utgyter sin nåde over dette barn som er utvalgt til dåp.

Velsignelse og påkallelse over dåpsvannet

106.19 Utenom påsketiden fremfører celebranten deretter følgende velsignelse vendt mot døpefonten:

Gud, i din usynlige makt
virker du store undergjerninger ved sakramentenes tegn,
og på mangfoldig vis
lot du vannet du skapte, innvarsle dåpens nåde;

Gud, da verden ble til, svevet din Ånd over vannene,
slik at vannets natur alt dengang
kunne få kraft til å helliggjøre;

Gud, du har i syndfloden gitt et tegn på gjenfødselen,
slik at det ene og samme elements mysterium
skulle gjøre ende på lastene og bli dydenes opphav;

Gud, du lot Abrahams barn
gå tørrskodd gjennom Det røde hav,
slik at de, løst fra Faraos åk,
skulle være et bilde på det dømte folk;

Gud, du lot din Sønn døpes av Johannes i Jordans vann
og bli salvet av Den Hellige Ånd.
Da han hang på korset,
lot han vann rinne ut sammen med blodet fra sin side,
og etter sin oppstandelse befalte han disiplene:
«Gå ut og lær alle folkeslag:
Døp dem i Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn.»

Sehen til din Kirke,
og åpne for henne dåpens kilde.
Måtte dette vann gjennom Den Hellige Ånds kraft
formidle din enbårne Sønnns nåde,

slik at mennesket, formet i ditt bilde,
og tvettet rent fra alle det gamle menneskes urenheter
ved dåpens sakrament, får gjenoppstå til en ny barndom
ved vann og Den Hellige Ånd.

Celebranten berører vannet med høyre hånd og fortsetter:

Vi ber deg, Herre,
la Den Hellige Ånds kraft ved din Sønn
stige ned i denne kildes vann,
slik at alle som er begravet med Kristus ved dåpen til døden,
må gjenoppstå til livet med ham.
Ved Kristus, vår Herre.

Alle: Amen.

Alternativ oversettelse, Norsk Missale 1982, s. 248–249. Andre formularer etter fritt valg, nr. 223 og 224.

106.20 Dersom man i påsketiden har dåpsvann som er vigslet i påskevigilien, holdes det velsignelse og påkallelse av Gud over dåpsvannet i henhold til de formularer som finnes i nr. 223.1 og 224.1, for at ikke dåpen skal mangle et element av takksigelse og bønn. I disse formularer må man ta hensyn til foreliggende tekstvariasjoner.

Forsakelse og trosbekjennelse

106.21 *Celebranten taler til foreldrene og fadderne med disse ord:*

Kjære foreldre og faddere! Ved dåpens sakrament skal barnet som dere har båret frem, av Guds kjærlighet ta imot det nye liv ved vann og Den Hellige Ånd. Dere har ansvar for å oppdra det i troen, så dette guddommelige liv kan beskyttes mot syndens påvirkning og vokse i det fra dag til dag.

Dersom dere da er rede til å påta dere denne oppgave, veiledet av troen og med deres egen dåp i minne, ber jeg dere forsake synden og bekjenne den tro på Jesus Kristus som er Kirkens tro, og som barnet døpes i.

106.22 Så spør celebranten foreldrene og fadderne om forsakelsen.

Celebranten: Forsaker dere Satan?

Foreldrene og fadderne: Ja, jeg forsaker.

Celebranten: Og alle hans gjerninger?

Foreldrene og fadderne: Ja, jeg forsaker.

Celebranten: Og all hans prakt?

Foreldrene og fadderne: Ja, jeg forsaker.

Eller:

Celebranten: Forsaker dere synden, så dere kan leve i Guds barns frihet?

Foreldrene og fadderne: Ja, jeg forsaker.

Celebranten: Forsaker dere ondskapens forførelser, så synden ikke skal få makt over dere?

Foreldrene og fadderne: Ja, jeg forsaker.

Celebranten: Forsaker dere Satan, han som er syndens opphavsmann og fyrste?

Foreldrene og fadderne: Ja, jeg forsaker.

106.23 Deretter spør celebranten foreldrene, fadderne og menigheten om den trefoldige trosbekjennelse.

Celebranten: Tror dere på Gud Fader, den allmektige, himmelens og jordens skaper?

Foreldrene og fadderne: Ja, jeg tror.

Celebranten: Tror dere på Jesus Kristus, hans enbårne Sønn, vår Herre, som ble født av Jomfru Maria, led og ble gravlagt, som stod opp fra de døde og sitter ved Faderens høyre hånd?

Foreldrene og fadderne: Ja, jeg tror.

Celebranten: Tror dere på Den Hellige Ånd, den hellige katolske Kirke, de helliges samfunn, syndenes forlatelse, kjødets oppstandelse og det evige liv?

Foreldrene og fadderne: Ja, jeg tror.

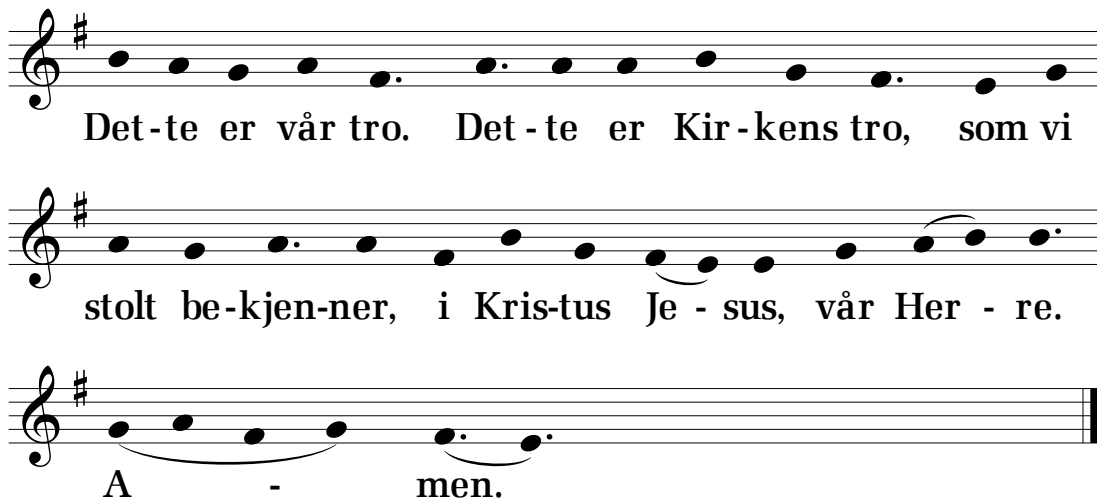
106.24 Sammen med menigheten slutter celebranten seg til denne trosbekjennelse og sier:

Dette er vår tro. Dette er Kirkens tro, som vi stolt bekjenner, i Kristus Jesus, vår Herre.

Alle: Amen.

Det er lov å erstatte denne formel med en annen om ønskelig. Det kan også fremføres en egnet sang, slik at menigheten uttrykker sin tro med én røst. Teksten ovenfor kan synges med følgende melodier (sats til melodi 2: nr. 249.1):

1

Det-te er vår tro. Det-te er Kir-kens tro, som vi
stolt be-kjen-ner, i Kris-tus Je - sus, vår Her - re.
A - men.

2

Det-te er vår tro. Det-te er Kir-kens tro, som vi
stolt be-kjen - ner, i Kris-tus Je-sus, vår Her-re.

Dåp

106.25 Celebranten oppfordrer familien til å tre frem til døpefonten. Etter at barnets navn er nevnt, spør han foreldrene og fadderne om de vil at barnet skal motta dåpen i den bekjente tro.

Celebranten: Vil dere nå at **N.** skal motta dåpen i den Kirkens tro som vi alle nettopp har bekjent?

Foreldrene og fadderne: Ja, det vil vi.

Celebranten døver straks barnet idet han sier:

N., JEG DØPER DEG I FADERENS

Han dykker barnet ned eller overøser det med vann for første gang.

OG SØNNENS

Han dykker barnet ned eller overøser det med vann for annen gang.

OG DEN HELLIGE ÅNDS NAVN.

Han dykker barnet ned eller overøser det med vann for tredje gang.

Etter at barnet er døpt, synges det gjerne en kort menighetsakklamasjon (jf. nr. 225–245.5).

Dersom dåpen feires med overøsing, bør barnet bæres av moren (eller av faren). Dog kan barnet frembæres av gudmoren (eller gudfaren) der hvor denne skikk synes å være levende. Dersom dåpen skjer ved neddykking, tar de samme imot det ved døpefonten.

FORKLARENDE RITER

Salving etter dåpen

106.26 Deretter sier celebranten:

Den allmektige Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, har fridd deg fra synden og gjenfødt deg av vann og Den Hellige Ånd. Han salver deg med frelsens krisma, for at du, som er innlemmet i hans folk, inntil det evige liv må høre Kristus til, han som selv er prest, profet og konge.

Alle: Amen.

Så salver celebranten barnet med hellig krisma på toppen av hodet uten å si noe.

Iføring av dåpsdrakt

106.27 *Celebranten sier:*

N., du er blitt en ny skapning og har kledd deg i Kristus. La dåpsdrakten være et tegn på din nye verdighet. Bevar den uplettet til det evige liv. Måtte dine nærmeste hjelpe deg til det ved ord og eksempel.

Alle: Amen.

Barnet iføres en hvit drakt; noen annen farge tillates ikke medmindre lokal sedvane tilsier det. Det er ønskelig at familien selv tar med drakten.

Overrekkelse av dåpslys

106.28 *Så tar celebranten påskelyset og sier:*

Ta imot Kristi lys.

Barnets dåpslys tennes fra påskelyset av f.eks. faren eller fadderen.

Så sier celebranten:

Foreldre og fadder (**eller** faddere), dette lys blir gitt i deres varetekt for at deres barn, opplyst av Kristus, alltid må vandre som lysets barn. Måtte det forbli fast i troen, så det når Herren kommer, kan løpe ham i møte sammen med alle de hellige i de himmelske saler.

«Effata»

106.29 *Celebranten berører med tommelfingeren barnets ører og munn idet han sier:*

Herren Jesus lot de døve høre og de stumme tale. Måtte han snart la deg høre sitt ord med dine ører, og la din munn bekjenne troen, Gud Fader til pris og ære.

Alle: Amen.

106.30 Medmindre dåpen har funnet sted i selve koret, holdes det så prosesjon til alteret. Her bæres den døptes tente dåpslys.

Det er ønskelig at det samtidig synges en dåpssang, f.eks.:

Dere som er døpt i Kristus,
har kledd dere i Kristus,
halleluja, halleluja!

Andre sanger etter fritt valg, nr. 225–245.5.

DEN EUKARISTISKE LITURGI

106.31 Når dåpsfeiringen er ferdig, fortsetter messen på vanlig måte med offertoriet.

Mens offertoriesangen synges, bærer om ønskelig den døptes foreldre og fadder (faddere) brød, vin og vann til eukaristifeiringen frem til alteret, eller andre gaver til hjelp for Kirken og de fattige (jf. *Cæremoniale Episcoporum*, nr. 446).

106.32 I påsketiden kan man bruke påskeprefasjon II (*Missale Romanum*, «messens faste deler», nr. 46 [etter nummereringen før 2002: nr. 42]), men ellers brukes søndagsprefasjon I («messens faste deler», nr. 52 [48]).

106.33 Når Den romerske kanon brukes, blir fadderens (faddernes) navn nevnt under ihukommelsen av de levende (*Memento, Domine*) («messens faste deler», nr. 85 [81]) som får denne ordlyd:

Ved en fadder:

Herre, kom ihu din tjener (tjenerinne) **N. (fadderens navn)**,
som er fadder for ham (henne) du har utvalgt til å motta
dåpens nåde,

Ved to faddere:

Herre, kom ihu din tjener **N.** og din tjenerinne **N.**
(faddernes navn), som er faddere for ham (henne) du
har utvalgt til å motta dåpens nåde,

Presten fører hendene sammen og ber en kort stund for fadderene (fadderne).
Deretter fortsetter han med utstrakte hender.

og kom ihu alle som her er samlet.
Du kjenner deres tro og deres hengivenhet.
De frembærer dette lovoffer
for seg og alle sine
til sjelens gjenløsning,
i håp om frelse og velferd.
Til deg bringer de lov og ære,
du evige, sanne og levende Gud.

106.34 I de eukaristiske bønner tilføyes en ihukommelse for den nydøpte, formulert på følgende måte:

a) Eukaristisk bønn I har eget *Hanc igitur* («messens faste deler», nr. 87 [88]):

Herre, ta nådig imot denne offergave
fra oss, dine tjenere,
og hele ditt folk.
Vi bærer den frem også for ham (henne)
som i dag er blitt gjenfødt av vann og Den Hellige Ånd
og har fått tilgivelse for all synd,
så han (hun) kan leve i Kristus Jesus, vår Herre.
Vi ber deg: La hans (hennes) navn bli skrevet i de levendes bok.

Presten fører hendene sammen.

(Ved Kristus, vår Herre. Amen.)

b) I eukaristisk bønn II får bønnen Kom ihu, Herre («messens faste deler», nr. 105 [107]) denne ordlyd:

Herre, kom også ihu ham (henne) som i dag
ved dåpen er blitt opptatt i din familie.
Gi at han (hun) helhjertet følger Kristus, din Sønn.
Kom også ihu, Herre, din Kirke over hele jorden,
så du kan gjøre den fullkommen i kjærlighet,
i enhet med vår pave N. og vår biskop N.,
og med hele ditt presteskap.

c) I eukaristisk bønn III får bønnen Vi ber deg, Herre («messens faste deler», nr. 113 [114]) denne ordlyd:

Vi ber deg, Herre: La dette offer,
som forsoner oss med deg,
gi hele verden fred og frelse.
Styrk din Kirke i tro og kjærlighet
under dens ferd på jorden.
Våk over din tjener, vår pave N., og vår biskop N.,
over alle biskoper og prester i hele verden
og over det folk som du har gjort til ditt.
Lytt i nåde til alle bønner
fra dem du har villet samle om ditt alter.
Vi ber for din tjener (tjenerinne)
som du ved gjenfødelsens bad
i dag har opptatt i ditt folk:
Styrk ham (henne) i hans (hennes) hellige forsett,
og gi ham (henne) vekst i det nye liv.
Barmhjertige Fader, forén med deg alle dine barn
som er spredt over hele jorden.

d) I eukaristisk bønn IV innflettes i bønnen Herre, kom derfor ihu («messens faste deler», nr. 122 [123]) omtalen av den nydøpte på følgende måte:

Herre, kom derfor ihu alle
for hvem vi bærer frem dette offer,
især din tjener, vår pave **N.**,
vår biskop **N.**, biskopene over hele jorden,
presteskapet, de som frembærer offeret,
og de som står samlet omkring, og den nydøpte
som du i dag har gjenfødt av vann og Den Hellige Ånd,
– hele ditt folk
og alle som søker deg med et oppriktig hjerte.

AVSLUTTENDE RITUS

106.35 Eventuelle korte meddelelser til menigheten kan følge.

Velsignelse og bortsendelse

106.36 Deretter velsigner celebranten moren som holder barnet i sine armer, faren og alle tilstedeværende.

Celebranten: Herren, den allmektige Gud, som gjennom sin Sønn, født av Jomfru Maria, gleder kristne mødre med håpet om det evige liv som lyser over deres barn, han velsigne dette barns mor så de sammen alltid kan takke og love Gud, i Kristus Jesus, vår Herre.

Alle: Amen.

Celebranten: Herren, den allmektige Gud, som skjenker både jordisk og himmelsk liv, velsigne dette barns far. Måtte han ved ord og eksempel sammen med sin hustru bære det første vitnesbyrd om troen for dette barn, i Kristus Jesus, vår Herre.

Alle: Amen.

Celebranten: Herren, den allmektige Gud, som gjenfødte oss av vann og Den Hellige Ånd til det evige liv, rikelig velsigne disse sine troende. Han gjøre dem alltid og overalt til levende lemmer på sitt folk. Han skjenke alle som her er tilstede, sin fred i Kristus Jesus, vår Herre.

Alle: Amen.

Celebranten: Den allmektige Gud,
Faderen og Sønnen ✠ og Den Hellige Ånd
velsigne dere alle.

Alle: Amen.

Andre velsignelsesformularer etter fritt valg, nr. 247–249.

106.37 Med hendene samlet vender diakonen eller presten seg mot folket og sier:

Messen er til ende. Gå med fred.

Folket svarer:

Gud være lovet.

106.38 Deretter kysser presten alteret på vanlig vis, som ved begynnelsen av messen. Sammen med medhjelperne bøyer han seg ærbødig og går ut («messens faste deler», nr. 145 [144]).

106.39 Etter velsignelsen synger alle om ønskelig en passende sang som uttrykker påskeglede og takksigelse, eller Marias lovsang *Magnificat*.

Der hvor man pleier å bære det døyte barn til et Maria-alter, kan man gjerne bevare denne skikk.